

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΡΩΕΣ

Ο ΝΕΡΑΪ ΔΟΓΕΝΝΗΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΟΥ

Από το θρύλο στην πραγματικότητα. Ο ώριος Βαλτινός και η Γκιουλ Χανέμ. Ο Καραοσμάνογλου και τα κατορθώματά του. Ο Κωσταντής Ντούστας και η όμορφη Γιαννιώτισσα. Στο καλάτι του Άλη Πασά. Δυό περιεργά ανέκδοτα. Ο πλεονέκτης Ίουδαϊός και η σφραγίδα του Τυράννου. Ο Θανασούλας Βαλτινός του Μεσελόγυ. Υποστράτηγος επί Ήδωνος.

ΕΕΙ ο θρύλος : Στο χωριό Χαλζιάδου του Βάλτου, στα προεπαναστατικά χρόνια, υπήρχε ένας πολύ ώριος άντρας, κεντραδογεννημένος, κάπως τόν έλεγαν, άγνωστο όνόματος και έπωνύμου. Ήταν από νέος παντρεμένος κι' είχε ένα μονάκι γιο, Θεόδωρο. Όπως μεταναστεύουν δε σήμερα στην Άμερικη, έτσι, τόν καιρό εκείνο, πήγαιναν στην Κωνσταντινούπολι για να βρουνε τύχη και να εγκαταστήσουν. Τό ίδιο λοιπόν έκανε κι' ο ώριός αυτός άντρας, αφήνοντας τήν οικογένειά του στό χωριό.

Κάποτε, λοιπόν, πού περνούσε από μία Τορκικη συνοικιά, χαιρώντας, τόν εβλε, πίσω από τή καμάρα τού χαρμού, μια όμοια γαυνούσσια, ή πού άγατημένη από τή γυναίκα ενός πλοιοπώ και λαχούρω Πασά. Τής έκανε δε τέτοια έντύπωση, όποτε έστειλε μία σκλάβά τής να καλέσει τόν ώριό "Έλληνα στό χωριό. Με πολλή τόλμη και περισσότερη άφέλεια έκείνος, αφήνοντας τήν οικογένειά του στό χωριό, πήγε στό σεράγι και παραδόθηκε στην άγκαλιά τής ξετρελλαμένης Γιουλ-Χανούμ...

Εξαφνα άνοιγε ή πόρτα και μπαίνει ο Πασάς. Ο άσυλλόγητος Ρομειλιώτης ένόμοιο ότι έφτασε ή τελευταία τόν στιγμή. Άλλά, γρήγορη σάν άστραπή, ή πορνική Γιουλ βγαίνει μπροστά και φωνάζει στόν Πασά :

— Άν τόν πειράξης, σκοτώνομαι άμέσως !...

Ο Πασάς — πού φαίνεται πώς ήταν λιγάκι μπουτζάσι και φοβερά θρησκόληπτος— λέει στη Γιουλ :

- Τι εν' αυτός ;
- Ρομιάς είνε.
- Και τι τόν ήθελες έδώ μέσα ;
- Έμαθα ότι άγατάς τούς Ήθωμανούς και τόν έφερα για να τόν κάνω δικό μας, Μουσοουλμάνο, άπαντά ή γαυνούσσια.

Λοιπόν, είτε γιατί ή πορνική γυναίκα έσπασε τόν Πασά από τή μήτη και τόν είχε συνήθειο σέ παρομοίες εκπλήξεις, είτε γιατί ο Πασάς ήθελε να προσθέσει έναν άκόμη πιστό στό κοπάδι τών παδαών τού Προφήτη, κατάνε τού θημό του και δέν έθανάτωσε τόν Ρομειλιώτη. Ότόσο όμως τού ελε :

— Διάλεξε ένα από τά δυό : ή θά γίνης Μουσοουλμάνος, ή θά κρεμαστής ! Σκέψου κι' άποφάσεις !

Και ο Ιστορικός, πού διηγείται τήν περιεργή αυτή ιστορία, προσθέτει :

Και ούτω ο φίλος τής Ήθωμανίδος ήναγκάσθη να δεχθή τόν μοαμεθιανισμό. Μετωνομάσθη Καραοσμάνογλου και, διά τής προστασίας αυτής και τού φανατικού συζύγου τής, προήχθη εις μεγάλη αξιώματα.

Ο Καραοσμάνογλος όμως δέν άργησε να θυμηθή τήν πατρίδα του, τή νόμιμη γυναίκα τόν και τόν μοναχογιό του Θεόδωρο. Για να τούς ξαναβή, έννηργησε στην Ύψηλή Πύλη και τόν έστειλαν ως διοικητή στό Βραχόφι (δηλ. στό σημερινό Άγρίνιο), όπου παρηγγείλε χυφρά να μεταφέρουν και όλη τήν οικογένειά του. Άπ' αυτήν όμως μόνο ο Θεόδωρος ζούσε. Ο Καραοσμάνογλος τόν έπηρε κοντά του και τόν άνέθερε με μεγάλη έπιμέλεια. Στην έπαυρία αυτή, πού διουκόησε τώρα, ο Καραοσμάνογλος έπροσπάτησε φανερά τούς Χριστιανούς και για τούτο έπροκάλεσε τόν μίσος τών Τοτχών, οι όποιοι μία νύχτα τού έστισαν καρτέρι και τόν έδολοφόησαν...

Μετά τόν τραγικό θάνατο τού πατέρα του, ο Θεόδωρος, όρμάνος πλιά, ξαναγίωσε στό χωριό του, στό Χαλζιάδου, όπου παντρεύτηκε και απέκτησε παιδιά και εγγόνια. Ένας από τούς τελευταίους αυτούς, Κωσταντής τ' όνομά του, έδιδάχθη γαίνατα, άρξάτ γραμμάτια και κατοήθησε να γίνη γραμματικός ενός Ισχυρού Ήθωμανού στό Γαρδία, τού Λεμη Ντούστη. Γι' αυτό ο Γαρδιζιώτης άνόμαζαν τόν Κωσταντή Ντούσταγα...

Είνε γνωστό — τού γράψαμε άλλοτε σ' άλλόκληρη ιστορική σελίδα

τού «Μπουκέτου» — πώς ο Άλη Πασάς κατέστρεψε τόν Γαρδία. Τό Λεμη Ντούστη τόν έσφαξε κι' αυτόν, όχι όμως και τόν γραμματικό τόν, πού τού χρειάζονταν. Ο πονηρός Άλης κατάλαβε άμέσως ότι ο Κωσταντής Ντούστας είχε όλα τά προσόντα πιστού αλιζού. Τόν πήρε λοιπόν κοντά του, σέ έμπιστευτική ύπηρεσία, και τόν άνόμασε Βαλτινό. Από τότε τó όνομα αυτό έμεινε στην κατδιογένεια. Ο Κωσταντής Ντούστας ή Βαλτινός είχε κληρονομήσει και τήν όμορφιά και τήν έξυπνάδα τού προγόνου του, τού Καραοσμάνογλου. Στα Γιάννενα άφησε πολλές τριφερές άναμνήσεις, καθώς λέει και τó δημοτικό τραγούδι :

Ο Κωσταντής ο Ντούστας
Με τά γραμμένα φρόδια,
Πού βγάει τής Γιαννιώτισσας
Από τά παραθύρια !

Άργότερα ο Κωσταντής έφερε στά Γιάννενα και τόν αδελφό του Γιάννη, τόν όποιον επίσης έπλασε στό Σεράγι τού Τυράννου τής Ήπειρου... Άλλ' όσο δυνάμειον σε πλούτο και έπισημό ο Βαλτινός, τόσο περισσότερο προακόησαν τó μίσος τών κατδιοικουμένων από τόν Άλη Πασά κλεφτών, και πρό πάντων τών διό αδελφών Κωσταντίνου και Λεπενιώτη.

Ο Λεπενιώτης, θέλοντας να εκδικηθή, κατέβηκε — κατά τó 1805 — από τά βουνά του, στό χωριό Λεπενού, πατρίδα τού Γιάννη Βαλτινού, και άιχμαλώτισε τή γυναίκα τού Μαρία και τόν τριετή γιό τού Θανασοούλα, και τούς πήρε στά λιμένα του.

Μόλις τόβησαν αυτό οι δυό Βαλτινοί, βγήκαν με πολλούς ένόπλιους να κυνηγήσουν τούς κλέφτες. Ο Λεπενιώτης παρήγγειλε τότε στην όπισθοφυλακή του να σκοτώση εν άνάγκη τούς άιχμαλωτούς, άν διατρέξη κίνδυνο από τούς διώκτας τούς... Οι Βαλτινοί, έξοπλιστοί όπως ήσαν, κατέβησαν τούς κλέφτες. Ή στιγμή ήταν κρίσιμη... Άλλ' ο έπί κεφαλής τών άιχμαλωτών κλέφτης σπάζγινιτρε τή νεότη τής Μαρίας και τήν άφισε ελεύθερη. Τó μικρό Θανασοούλα όμως τόν έφοξε στόν Άζελώο ποταμό. Μά, για καλή τόν τύχη, τόν βρήκε μία χωριάτ και τόν έσωσε, όπως παλαιά ή Αιγυπτία βασίλοποιά έβουσε τόν μικρό Μουσίη από τά νερά τού Νείλου. Και ή Μαρία, πού ξαναβρήκε τó παιδί τής, τού φερε στην άγκαλιά τής και τόφερε στά Γιάννενα

***

Τό περιστατικό αυτό έκανε ιδιαίτερη έντύπωση στόν Άλη Πασά. Κατάλαβε ότι όλα αυτά τά έπαθα οι Βαλτινοί γιατί ύπηρετούσαν στην Άλή του. Κιρήχτηκε λοιπόν προστάτης και ηδερμών τού μικρού Θανασοούλα Βαλτινού, πού είχε σωθή ως εκ θαύματος, και άργότερα, όταν μεγάλωσε, τόν παρέδωσε στό διδάσκαλο Ψαλλίδα για να τόν εκπαιδέση... Όταν ο Θανασοούλας ένήλικιώθη, ο Άλης τόν έκανε ύπασπότη του, τόν είχε με τιμές στό παλάτι του και τού είχε έμπιστευθή να φύλη τήν ιδιαίτερη τού σημαία, πού τού χρησιμοποιε για ύπογραφή. Τόσο τόν έμπιστευόταν ο Άλης, ώστε ο Θανασοούλας, έχοντας διαρκώς στό χέριο τόν τά κατόστιχα και τούς θησαυρούς τού Τυράννου, κατόρθωσε νάχη άκριβή κατάλογο τής μεγάλης περιουσίας τού Άλη, τόν όποιον και έδημοσίευσε πολλά έτη μετά τόν έξόντωστο τού Σατράπου τής Ήπειρου, στο περιόδιο «Έλληνα Στρατιώτη». Ή περιουσία αυτή ήταν 72 εκατομμύρια και 640 χιλιάδες γρόσια, εκτός τών άπειρων κοσμημάτων και πολιτικών τίθων τού θησαυροφυλακίου τόν !...

Μετά τήν κατσοτροφή τού Άλη Πασά, ο Θανασοούλας άιχμαλώτιστηκε από τούς Τοτχούς τού Σουλτάνου και ξερατείτο στα Γιάννενα, για να ξαναγκαθίσταται και οι συγγενείς τόν σέ ύπασπότη. Τήν έποχή εκείνη συνέβησαν και τ' ακόλουθα δυό περιεργά έπεισόδια :

Ή Ύψηλή Πύλη, μετά τόν τραγικό θάνατο τού Άλη, διεκλήρυνε ότι άναγνωρίζει όλες τής πράξεις του, ως αντίπροσώπου τού Σουλτάνου, και όλες τής χροματικές ύπογραφώσεις του. Έπομένως, να προσέλθουν, όσοι είχαν να λάβουν, για να πληρωθούν από τόν άρχιστοράτγο Χουρσί Πασά.

Ένας Έθωραξ Γιαννιώτης, θέλοντας να όφεληθή από τήν περίπτωση, παρουσιάσε στό Χουρσί ένα μακροσκελή λογαριασμό, και ήρτοούς να πληρωθή, παρουσιάζοντας και τες σχετικές αποδείξεις, σφραγισμένες με τή

ΞΟΝΕΤΤΑ

ΤΟ ΠΟΥΛΑΚΙ

Γυρίστε, πικραμένοι, όλοι τó μύτι έκεί πού ροδονόρησθη γράφει μέρα γλυκειά σ' όλόχρσο κρεβάτι. Νά, τó πουλάκι όπου ζωντανό σ'α κράζει.

Άν όπου ή μαύρη νύχτα είνε φευγάτη όσ'όμο ο καμός θ' άκοιουθή να βγάξη τις τρέχ' ως αύρινη στάλα δροσής πού τó στεγνό χορτάρι άναγαλλιάζει.

Έκει θ' άκούτε άνάσσει να φέρη στού πόνο πού σας καίει τ' άψύ φαρμάκι ένα γλυκό βαλοσαμμένο άέρι.

Είνε μάνας εόχοδα όπώκει φτάκει μέσ' άπ' όρατα ξεανακρυσμένα μέρη και νάφρη πάει τ' άστέρωτο πουλάκι.

ΓΕΡ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

